

Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap

nieuwsbrief · nr. 14 · februari 2024

L.S.!

Feest! Dit jaar bestaat ons Boekbandengenootschap veertig jaar! Een respectabele leeftijd dus dat moet gevierd worden. We hebben een prachtig programma voor dit **Jubeljaar** samengesteld. Blokkeer meteen alle dagen op je kalender met de **feestagenda** hieronder.

We hopen veel van jullie op alle gelegenheden te zien, want dit jaar heeft een zilver randje. In het stukje **Jubeljaar** blikt onze voorzitter **Daniël Ermens** vooruit naar wat hij voor ons in petto heeft. De klap op de vuurpijl op **22 november**:

JUBILEUMCONGRES

40 jaar Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap Nieuwe perspectieven op een rijk verleden

In veertig jaar is er veel gebeurd in de boekbandenwereld. Het jaar staat daarom in het teken van wat **historisch onderzoek** (mede mogelijk is gemaakt door ons genootschap) tot nu toe geboden heeft, maar ook wat de **nieuwe perspectieven** kunnen zijn. Waar gaan we naar toe en hoe zullen nieuwe onderzoekstechnieken boekbandgeschiedenis verder ontsluiten?

In de rubriek **40 jaar meer dan een band** worden de leden uitgenodigd om terug te blikken en mooie bijdragen te delen van zij warme herinneringen van bandensalons of werkgroepen. Gespiegeld hieraan is de bekende rubriek **Even voorstellen** waar de leden **Rachelle Keller** en **Joost Bos** zich voorstellen en om onderwerpen of studies te noemen waar zij graag nog eens tijd aan zouden besteden.

Lees **In de wandelgangen** om over de laatste publicaties over boekbanden te horen.

Kijk tot slot snel naar de **prijsvraag!**

Hartelijke groet,

Het bestuur

P.S. Heb je zelf een voorstel of een bijdrage voor de nieuwsbrief of wil je ons wijzen op een bijeenkomst, workshop/cursus of een interessante vacature? Stuur ons een berichtje via info@boekbandengenootschap.nl.

Een nieuwsbrief gemist? Ze staan allemaal op onze [website](#).

In deze nieuwsbrief:

- Bericht van de penningmeester
- Jubeljaar
- Feestagenda
- Prijsvraag
- 40 jaar meer dan een band
- In de wandelgangen
- Erata
- Plantin Press Online
- Boekkunst op de Academie Berchem: 100 jaar in 2026
- Van het web
- Even voorstellen: Rachelle Keller
- Even voorstellen: Joost Bos
- Contact

Bericht van de penningmeester

Jan Bosch

Binnenkort ontvang t u een mail met informatie over het betalen van jaarlijkse **contributie**. Tijdens de laatste Algemene Ledenvergadering is besloten de contributie te verhogen naar €30.

Zeker in het jaar waarin we ons 40-jarig bestaan feestelijk gaan vieren, hebben we uw bijdrage hard nodig.

Betaal dus snel. Dat maakt ook het werk van de penningmeester een stuk gemakkelijker.

Jubeljaar

Daniël Ermens

Voorzitter Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap

Sinds de **oprichting** van het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap in 1984 is haar voornaamste doel het bevorderen van de studie naar boekbanden en de uniforming van boekbandterminologie. Op beide terreinen heeft het genootschap een duidelijke stempel gedrukt.

Maar veertig jaar Boekbandengenootschap heeft veel meer gedaan: het heeft de interesse in boekbanden in het algemeen vergroot, evenals de aandacht voor de materiële aspecten van het boek. En het heeft ervoor gezorgd dat mensen samen kwamen, om te kijken naar boekbanden, om samen projecten op te zetten. Er zijn in de veertig jaar banden gesmeed tussen Nederland en België, tussen boekhistorici, restauratoren, boekbinders en bibliofielen en tussen de leden onderling. Het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap is de lijn tussen talrijke mensen gebleden met een voorliefde voor de materialiteit van het boek. Deze rol willen we in de toekomst blijven spelen en verder uitbouwen. Ook in het **feestprogramma** van ons jubeljaar proberen we de nadruk te leggen op deze verbinding.

[Lees meer...](#)

Feestagenda

Activiteiten van het Boekbandengenootschap

- **12 april** · ALV · Universitaire Bibliotheken Leiden en historische bibliotheek Thysiana

- **18 mei** · Leden binden samen · Workshop materiële verkenning van de boekband · Atelier Boekkunst Academie Berchem Antwerpen (maximaal 6 plekken en aanmelden kan vanaf ...)

- **22 juni** · Bandensalon · Kasteel van Caloen · Loppem

- **18 oktober** · Tweede Dag van de Materialiteit · Koninklijke Bibliotheek en Nationaal Archief Den Haag

- **22 november** · 40 jaar Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap — nieuwe perspectieven op een rijk verleden · Universitaire Bibliotheken Nijmegen

- *In de pijplijn: Najaar* · Leden binden samen · Workshop materiële verkenning van de boekband · Atelier Velijn · Arnhem (maximaal 4 plekken en aanmelden kan t.z.t.)

- *In de pijplijn: Februari 2025:* Bookbindings Academy in samenwerking met internationale samenwerkingen

Symposia, studiedagen en lezingen

- **Najaar** · Stichting Librije Walburgiskerk van Kettingbibliotheek Librije bestaat 40 jaar · programma volgt

Beurzen

- **14 April** · [Boekambachtbeurs](#) · Sint Niklaas

- **November** · [Boekambachtbeurs](#) · Leiden

Prijsvraag

Jurjen Munk

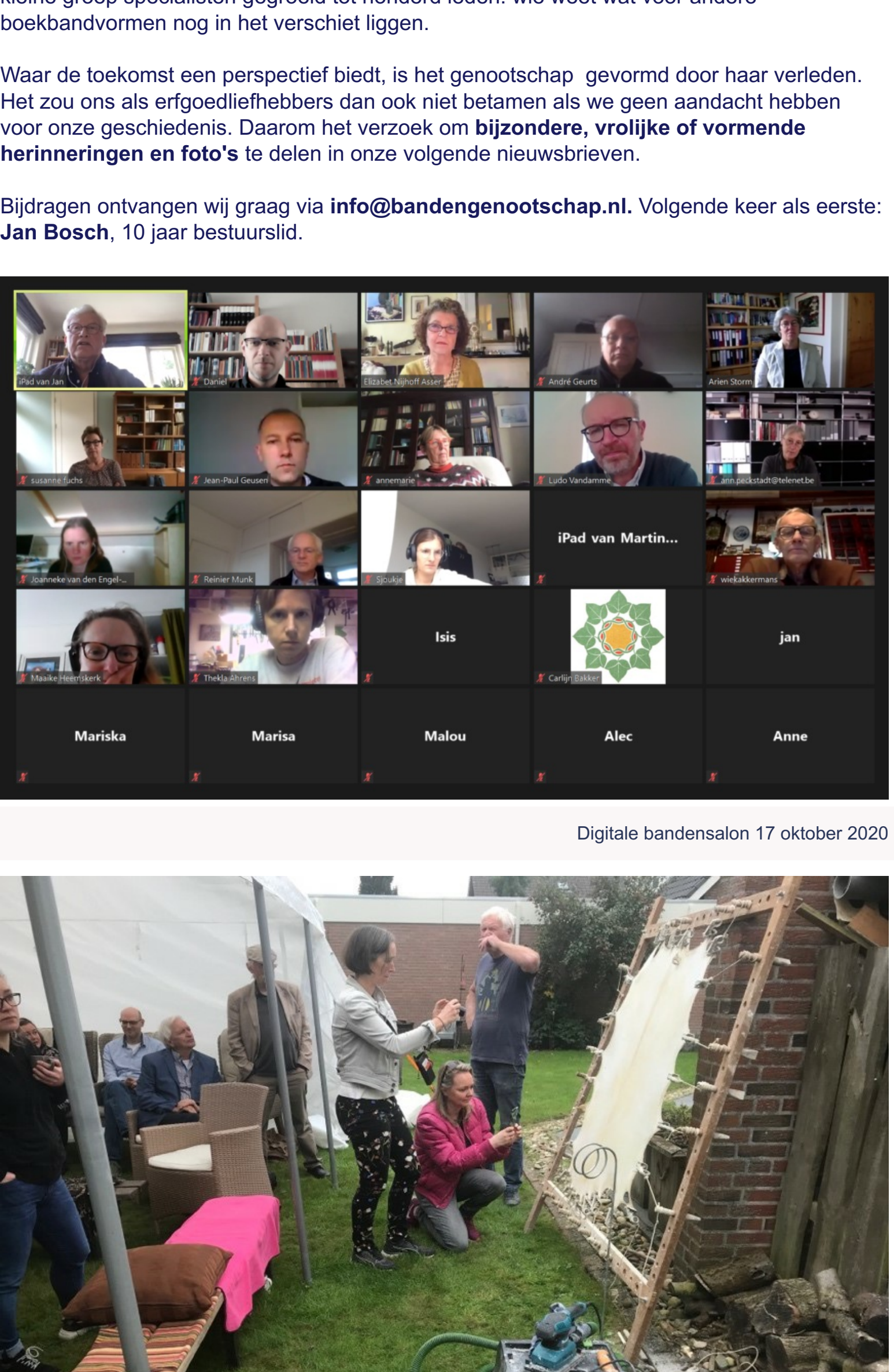
Op 31 maart 2024 zal het precies veertig jaar geleden zijn dat de eerste leden, waaronder Jos Hermans en Jan Storm van Leeuwen, zich met elkaar verbonden in het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap. Om dit feestjaar met gepast bombasme in te luiden, schrijft het genootschap een prijsvraag uit!

[Lees meer...](#)

Wat is de oudste boekband uit de Lage Landen op jouw boekenplank?

We roepen alle bibliothecarissen van privé- en publieksbibliotheken op ons te berichten met een foto, titel, en bewaarplaats van hun oudste boekband uit de Lage Landen. Graag ontvangen wij de inzendingen vóór 1 september 2024 op info@boekbandengenootschap.nl.

Op het congres zullen we alle inzendingen in een verjaardagsgesling er van boekbanden publiceren en de winnaar bekendmaken.

Is dit de oudste boekband gemaakt in de Lage Landen? Jacobus van Gruytruyt uit Luik zou de binder moeten zijn tussen 1440-1475 ([link](#)).

Of deze, toegeschreven aan Peeter Janssen uit Klooster St. Agnietenberg in Zwolle, 1450-1500 ([link](#)).

40 jaar meer dan een band

Gedurende dit jaar willen we in de in deze rubriek graag herinneringen van het Bandengenootschap presenteren. In veertig jaar is veel gebeurd en veranderd in het boekenvak met de komst van de digitale boeken en digitalisering van de collecties misschien wel als grootste veranderingen. Boekbanden zijn niet langer slechts fysiek en bestaan nu ook digitaal en onderzoek wordt nu eerst vanachter de laptop gedaan en daarna pas in de bibliotheek. Het genootschap zelf heeft ook grote ontwikkelingen ondergaan en is van een kleine groep specialisten geroofd leden. wie weet wat voor andere boekbandvormen nog in het verschiet liggen.

Waar de toekomst een perspectief biedt, is het genootschap gevormd door haar verleden. Het zou ons als erfgoedliefhebbers dan ook niet betamen als we geen aandacht hebben voor onze geschiedenis. Daarom het verzoek om **bijzondere, vrolijke of vormende herinneringen en foto's** te delen in onze volgende nieuwsbrieven.

Bijdragen ontvangen wij graag via info@bandengenootschap.nl. Volgende keer als eerste: **Jan Bosch**, 10 jaar bestuurslid.

Digitale bandensalon 17 oktober 2020

Voormalig voorzitter Elizabeth Nijhoff Asser aan het woord tijdens de eerste Dag van de Materialiteit in 2023

In de wandelgangen

- De prachtige nieuwe publicatie van **Katharina Smeyers**: Ezelsoren en wolfstanden, de geschiedenis van het boek (800-1500). Te koop in de betere boekhandel.

- De lezing van **Jan Storm van Leeuwen** van 25 november voor de Vriendenkring van de Zeeuwse Bibliotheek is gepubliceerd in een boekje 'Een cadeau van hoog niveau uit 1743: Middelburgse prachbanden van de familie Schorer-Van de Putte voor hun zoon Lucas Frederik'. Kosten 6,95 euro (excl. verzendkosten) te bestellen door te mailen naar vrienden@dezob.nl.

- De zes lezingen van Mmmonk School zijn online terug te kijken via mmmonk.be Hierbij ook de lezing van Astrid Beckers (2022) over Middeleeuwse banden.

- Een mooie ontdekking door **Thijs Porck**: Zijn vondst en de mogelijke achtergrond van de fragmenten met Oud Engelse tekst was in het nieuws op de websites van de [Universiteit Leiden](#) en het [Regionaalarchief Alkmaar](#). Zijn uitgebreide publicatie in het tijdschrift Aglo-Saxon England vind je [hier](#).

Erata

Twee aanvullingen op de vorige nieuwsbrief.

- NBV Jaarboek van de Nederlandse Boekgeschiedenis met bijdragen van onze leden Astrid Beckers, Daniël Ermens, en Herre de Vries is **online gratis** raadpleegbaar via aup-online.com.

- In het In Memoriam van Gisela Gerritsen-Geywitz in de vorige nieuwsbrief stond vermeld dat zij werkzaam was in de werkgroep voor de terminologie van de beschrijving van de boekband waaruit Kneep & Binding voortkwam, dit moet echter de **Leidraad bij het beschrijven van een boekband** (Brussel 2002) zijn.

Plantin Press Online

Op 5 februari 2024 is de de Plantin Press Online gelanceerd! Het afgelopen jaar werkte Museum Plantin-Moretus samen met Brill om de zesdelige gedrukte bibliografie The Plantin Press (1555-1589), die Leon Voet samen met Jenny Voet-Grissolle samenstelde, online toegankelijk te maken. Met de Plantin Press Online krijgt het brede publiek toegang tot informatie over alle edities die meester-drukker Christoffel Plantijn drukte en/of publiceerde in zijn Officina Plantiniana. Het verzamelt de allerlaatste bibliografische en historische bevindingen met de nodige aanvullingen, correcties en toevoegingen op basis van onderzoek.

Boekkunst op de Academie Berchem: 100 jaar in 2026

Eind 2025 begin 2026 willen we het **100-jarig jubileum** van de afdeling Boekkunst van de Academie Berchem vieren.

De onleiding startte onder leiding van Berthe van Regemortel aan de Vrije Academie (1926-1928), wat daarna veranderde naar de Vakopleiding Handboekbinden in Hilversum (1928-1987) en Stedelijke Academie voor Kunstambachten Roger Avermaete (1987-midden jaren 90, toen deze fuseerde met de Academie Berchem).

We willen dit vieren met een **tentoonstelling**. Hiervoor zijn we op zoek naar oud-leerlingen, docenten, en andere mensen die inlichtingen kunnen verschaffen over de opleiding. Bent u bekend met de opleiding of kent u iemand die ooit de opleiding gevolgd heeft, laat het ons dan weten.

U kunt contact opnemen met Katja Clement, docente Boekkunst, catharina.clement@so.antwerpen.be

Van het web

- [Een blog](#) over miniatuurboekbanden uit Queen Mary's Doll House in de Royal Collection Trust
- [Een filmpje](#) van een zeer inzichtvol praktijkonderzoek uit 2016: Tim Barrett en elf studenten van de University of Iowa schrijven 2000 vel papier in een werkdag van 10 uur
- [Een database](#) over boekbinders uit de Lage Landen 1400-1950

Even voorstellen: Rachelle Keller

Mijn naam is **Rachelle Keller** (1987) en ik ben sinds 2020 lid van het Boekbandengenootschap. Tijdens mijn studie Kunstgeschiedenis in Leiden maakte ik kennis met de indrukwekkende **Bibliotheeca Thysiana**. Gefascineerd door de boeken, hun materiaal en constructie ben ik daarna de opleiding Conservering en Restauratie aan de UvA gaan volgen met als specialisatie Boek & Papier.

Sinds 2014 werk ik als **zelfstandig boekrestaurator** en heb ik een atelier in Leiden, maar je zult me ook vaak tegenkomen op locatie bij bibliotheken en musea door het hele land. Op die manier krijg je toch meer gevoel voor de collectie en hun betekenis. Afgelopen jaar heb ik de collectie van de Bijzondere Collecties te bekijken. Op het moment werk ik mee aan het restauratieproject van de buitenlandse collectie **Incunabelen van het Allard Pierson**. Helaas zijn deze banden vaak erg vervangen waarbij veel geschiedenis verloren is gegaan, maar gelukkig zitten er ook nog veel mooie originele banden bij. Ik hoop met het Boekbandengenootschap nog veel meer mooie plekken en collecties te ontdekken.

Even voorstellen: Joost Bos

Mijn naam is Joost Bos. De liefde voor boeken, als lezer, bestaat al sinds mijn jonge jeugd. Een baantje bij de bibliotheek als tiener was daar het directe gevolg van. Later, op de universiteit vond ik er veel plezier in om de teksten die ik moest lezen voor de bachelor Engelse Taal en Cultuur in antiquariaten te zoeken, en niet op college te komen met de aanbevolen Penguin-editie. Na de **master Boekwetenschap en Handschriftenkunde**, ben ik een aantal jaren als zzp'er actief geweest in het antiquariaat en voor diverse veilingen. Hier speelde mijn verzamelgebied zich toe op de geïllustreerde (private press) uitgaven tussen 1890 en 1945, met een bijzondere focus op houtgravure en houtsnede.

In 2012 begon ik als beschrijver voor **ThePrintsCollector**, een prentenhandel in Zeeland (Noord-Brabant). Aansluitend kon ik drie jaar voor het Rijksmuseum werken bij het project PKOnline, dat zich bezig hield met het beschrijven en digitaliseren van de collectie van het **Rijksprentenkabinet**. Omdat al dat werk toch wel erg digitaal begon te worden, en mijn ogen allengs vierkanter door het beeldschermstaren, zocht ik naar een wat ambachtelijkere activiteit.

Boekbinden bleek de perfecte aansluiting tussen mijn catalogiseerwerk en mijn liefde voor boeken. Na wat geboddel met online video's en werkbeschrijvingen als voorbeeld, heb ik me ingeschreven voor de Vakopleiding Handboekbinden in Hilversum. Daar heb ik rond de corona-jaren da basisbeginselen van het handboekbinden geleerd, van simpele bandzeters tot de ingewikkeldere Franse en Duitse bindingen. Een liefde voor het luxere boek, die ik als verzamelaar al had, bleek ook hier de kop op te steken. Precies handwerk in leer, met een mooie overslagdoos of perfect passende cassette is een droom die ik najaag.

Op het moment volg ik ook de vervolgopleiding **Boekrestauratie** in Hilversum, gedoceerd door Hans Pieterse. Daarnaast probeer ik de eerder geleerde vaardigheden scherp te houden door oefening. Deels in opdracht, maar even zo vaak gewoon voor mezelf.

Het Boekbandengenootschap is een perfecte manier om vakgenoten en liefhebbers te leren kennen. Een waarddevol netwerk van kennis en gepassioneerde boekbinders en verzamelaars van alle generaties. Hoewel ik nog niet erg lang lid ben, heb ik al erg genoten van de excursie naar Plantin-Moretus en Huis Dreeck. Ik kijk er naar uit om de komende tijd nog een boel van zulke mooie excursies mee te mogen maken en inspiratie te halen uit alle prachtige banden door de eeuwen heen!

Contact

Voor het aanleveren van content of het aanmelden van evenementen, workshops/cursussen of vacatures voor deze nieuwsbrief kun je contact opnemen met Jurjen Munk via: info@boekbandengenootschap.nl.

Voor vragen aan het bestuur of om lid te worden van het Belgisch-Nederlands Boekbandengenootschap, kun je terecht bij Astrid Beckers via: secretaris@boekbandengenootschap.nl.

Bij vragen over financiële zaken en de contributie helpt Jan Bosch je graag verder via: penningmeester@boekbandengenootschap.nl.

Postadres:
Koninklijke Bibliotheek
Postbus 90407
2509 LK Den Haag

Website

Facebook

Twitter

Instagram

Deze e-mail is verzonden aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u info@boekbandengenootschap.nl toe aan uw adresboek.

